

Afro-cuban music and jazz

- Cuba – největší ostrovní stát v Karibiku, historicky vždy oddělen, tedy i hudebně, proto se dodnes dochovalo unikátní množství rytmů z původní Afriky (černí otroci dováženi převážně z Yoruby, dnes část Nigerie a Benin, na východ Kubu Bantuové). Toto bohatství původních afrických rytmů: hl. batá drums, mluvení skrz bubny (různá intonace znamená různý význam, jako v jazyce). Hudba tedy pův. 12/8, jako jinde v Africe. Dodnes 12/8 v církevní hudbě a některých typech rhumby.
- Původní obyvatelstvo (indiáni Taínové) bylo Španěly vyvražděno nebo zotročeno, mnoho zemřelo na zavlečené nemoce.
- Největší neafrické vlivy: Španělsko (kolonizace až do 1968, otroctví zrušeno 1886, vliv hlavně tanec), Francie, mnohem méně USA.
- Později zpětně ovlivňuje Kuba svět: například současná „rumba“ evropská je mix Kuba a Šp. Salsa vznikla už v NY, tedy USA...
- 1898 – Španělsko – americká válka, Amerika vyhrála, Kuba pod její správou do 1902, pak je Kuba relativně nezávislá (Amerika si ovšem nechala základnu Guantánamo).
- Od 1940: demokracie, ale 1952: diktatura, od 1959: Fidel Castro...

Komunismus na Kubě

- Castro zvítězil v revoluci 1959, do té doby Kuba relativně bohatá a gramotná, komunisté nejprve neměli hlavní slovo, ale ostatní názorové proudy postupně vytlačeny, mnoho lidí zatčeno. Jiné strany zakázány.
- Castro zprvu i podporoval drobné podnikání, postupně však problémy, 1960 znárodnění amerických rafinérií a rychle i všech ostatních továren a bank. Chtěl se vymanit z kontroly USA nad jejich vývozem a ekonomikou, místo toho se ale dostali do područí Ruska, RVHP.
- Po rozpadu SSSR a RVHP se Kuba dostala do brutální ekonomické krize, dodnes jsou těžce závislí na pomoci druhých, hlavně Rusko a bývalé RVHP... Dodnes zákaz jiných stran, než Komunistické, vše má v moci KSK a Fidelův bratr Raul Castro.
- Po 2010 velké plány na propouštění státních zaměstnanců a přesun do soukromé sféry. Snaží se i trochu komunikovat s USA. Přesto zrušili dolar jako možné platidlo, chtějí komunikovat přes euro, jejich měna (peso) je mezinárodně bezcenná.
- Jsou to převážně katolíci, byť v dobách Fidela církev perzekuována, dokonce 1969-1998 zakázány vánoce!! Obnovili je až když přijel papež Jan Pavel II.
- Většina Kubánců je ovšem spokojená, jsou to obvykle přívětiví lidé. Auta stará půl století nikomu nevadí, plat průměrně 12Euro/měsíc také ne, protože všichni bydlí zdarma, potraviny jsou na příděl, ale jsou, energie velmi levné. V zemi je velmi malá kriminalita, mnohem menší než v Americe, ve věznicích jsou jen disidenti... Kuba je druhá nejchudší země Latinské ameriky. (první je Haity).

Buena Vista Social Club

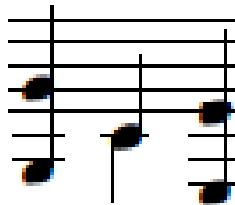
- Do čtyřicátých let místo setkávání hudebníků, (Marianao v Havaně). Společenské kluby byly před tím vždy hojné, vlastně spolky afroklubánců (dost proti kolonizátorům)...
- Revoluce v 50tých letech: všechny spolky: zakázáno...
- Hudba Son a starší styly: pro novou komunistickou společnost: nevhodné! Neboli i zde nastoleny v podstatě Ždanovské teze atd...
- 1996: obnova: dokument a deska Buena Vista Social Club (nápad najít staré kubánské muzikanty: am. Kytarista Ry Cooder, angl prod. Nick Gold + kubánec Juan de Marcos González-Cárdenas, ten s nimi pak hrál).
- Deska: 1998, Grammy, během dalších let: velká sláva afrokubánské hudby po celém světě.
- Hlavní členové: Compay Segundo (1907-2003, tres), Rubén González (1919-2003, pno), Ibrahim Ferrer (1927-2005, zpěv), Omara Portuondo (1930, zpěv, dodnes zpívá a žije tam.)

Nástroje

- Claves – hrají „clave“, často zpěvák
- Cowbells a ostatní perkuse – hrají běžné paterny, ale mohou i dost improvizovat a komunikovat
- Batá drums, conga, bongo – různě laděné blány – komunikace, vyloženě hrané „melodie“
- Harmonické n.: kytara Tres, kontrabas,
- Piano později, vliv ragtime!!!
- 19. stol: cajon, až pak conga

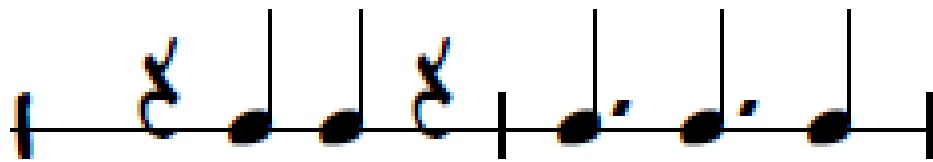

TRES

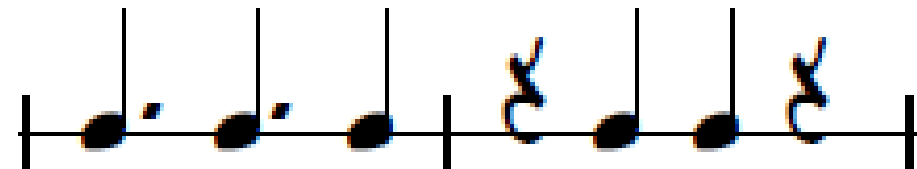

Základ - Clave

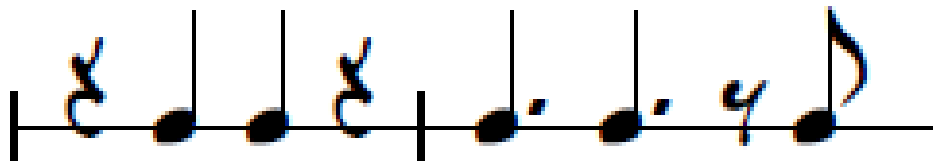
2-3 SON CLAVE

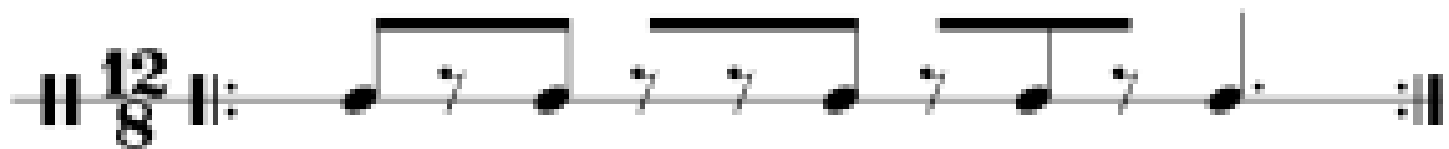
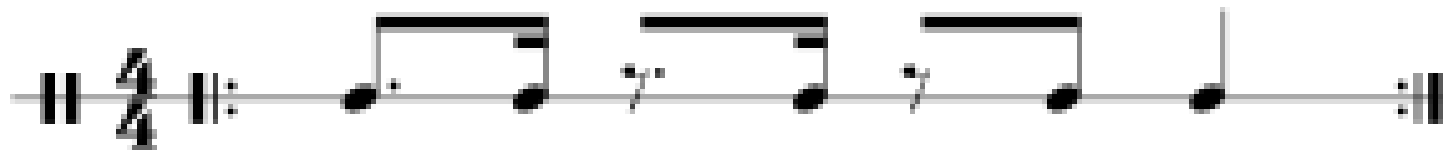
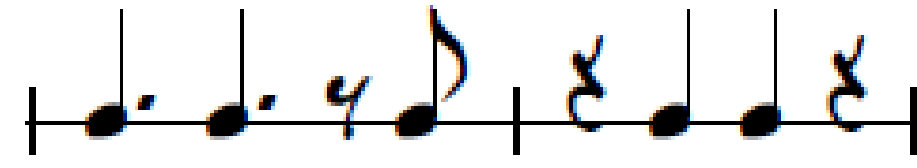
3-2 SON CLAVE

2-3 RHUMBA CLAVE

3-2 RHUMBA CLAVE

Chan chan (Compay Segundo)

De Alto Cedro voy para Marcané
Llego a Cueto, voy para Mayarí

From Alto Cedro I go to Marcané
I arrive in Cueto, I go to Mayarí

El cariño que te tengo
No te lo puedo negar
Se me sale la babita
Yo no lo puedo evitar

The love that I have for you
I can't deny it
I drool a bit¹
I can't help it

Cuando Juanita y Chan Chan
En el mar cernían arena
Como sacudí el jibe
A Chan Chan le daba pena

When Juanica and Chan Chan
were sifting sand at the sea
The way she shook the sifter
made Chan Chan sad

Limpia el camino de pajas
Que yo me quiero sentar
En aquel tronco que veo
Y así no puedo llegar

Clean the road of straws
because I want to sit down
on that tree trunk that I see
And that way I can't arrive

De alto Cedro voy para Marcané
Llego a Cueto voy para Mayarí

From Alto Cedro I go to Marcané
I arrive in Cueto, I go to Mayarí

El Cuarto de Tula

- En el barrio La Cachimba se ha formado la corredera.
Allá fueron los bomberos con sus campanas, sus sirenas.
Allí fueron los bomberos con sus campanas, sus sirenas.
Ay mama, ¿qué pasó? ¡Ay, mamá! ¿qué pasó?

El cuarto de Tula, le cogió candela.
Se quedó dormida y no apagó la vela.

¡Que llamen a Ibrahim Ferrer, que busquen a los bomberos!
Que yo creo que Tula lo que quiere es que le apaguen el fuego.

Ay, por ahí viene Eliades, en tremenda corredera.
Viene a observar el cuarto de Tula que ha cogido candela.

Carlos y Marcos están mirando este fuego.
Si ahora no se apaga, se apaga luego, candela.

Puntillita, ve y busca a Marco', pa' que busque al Sierra Maestra.
Que vengan para acá rapido que la Tula, mira cogió candela.

Hey, Marcos, coge pronto el cubito y no te quedes allá fuera.

Llévalo de agua y ven a apagar el cuarto de Tula, que ha cogido candela.
Tula está encendida ¡Llama a los bomberos!
Tú eres candela ¡afina los cueros!

(dicho)

Candela, muchacho

Se volvió loco, Barbarito, ¡Hay que ingresarlo!

Version: In the La Cachimba neighborhood a raceground has formed.
There went the firefighters with their bells, their sirens.
Oh mama! What happened?
Oh mama! What happened?

Refrain. To Tula's room, a candle fell over.
She fell asleep and didn't put out the candle.

- Call Ibrahim Ferrer, look for the firefighters!
because I think that Tula, what she wants, sir, is that they put out the fire.
Refrain
- Oh, Eliades comes through there, on the tremendous raceground.
He comes to see Tula's room which has caught fire.
Refrain
- Carlos and Marcos are looking at this fire.
If it doesn't go out now, it will go out later, the fire
Refrain
- Puntillita, go and look for Marcos, so he'll search to Sierra Maestra.
So they'll come here fast for Tula, look, it caught fire
Refrain
- Hey, Marcos, take the bucket soon and don't stay there outside.
Fill it with water and come to put out Tula's room, which has caught on fire.
Refrain
- Tula is inflamed, call the firefighters!
You are fire, tune up the old women!
Refrain
- Said fire, young man.
It went crazy, Barbarito, it must be entered!
Refrain

Basic afrocuban rhythm session

This musical score is for a basic afrocuban rhythm session, set in 4/4 time. It consists of seven parts:

- CLAVE:** A 4/4 rhythm pattern consisting of a half note, a quarter note, a quarter note, and a half note, repeated in a sequence of four measures.
- CASCARA:** A 4/4 rhythm pattern consisting of a quarter note, an eighth note, a quarter note, an eighth note, a quarter note, an eighth note, a quarter note, and an eighth note, repeated in a sequence of four measures.
- BELL:** A 4/4 rhythm pattern consisting of a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note, repeated in a sequence of four measures.
- GUIRO:** A 4/4 rhythm pattern consisting of a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note, repeated in a sequence of four measures.
- BONGO, CONGA ACCENTS:** A 4/4 rhythm pattern consisting of a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note, repeated in a sequence of four measures.
- MONTUNO:** A 4/4 melody consisting of a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note, repeated in a sequence of four measures.
- BASS:** A 4/4 bass line consisting of a quarter note, a quarter note, a quarter note, and a quarter note, repeated in a sequence of four measures.

Tumbao (bas, kopák apod.). Předrážíme o dobu!!

Tumbao

Tumbao základní spoje Tumbao základní spoje

C F G F

This block contains the first two staves of musical notation. The first staff is titled 'Tumbao' and shows a sequence of notes: G2, A2, B2, C3, B2, A2, G2. The second staff is titled 'Tumbao základní spoje' and shows a sequence of notes: C3, D3, E3, F3, E3, D3, C3, with chord symbols C, F, G, and F above the notes. The notes are grouped with a brace and a repeat sign.

Tumbao drobivější

"old" tumbao

This block contains the third staff of musical notation, titled '"old" tumbao'. It shows a sequence of notes: G2, A2, B2, C3, B2, A2, G2, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2. The notes are grouped with a brace and a repeat sign.

El Cuarto De Tulla tumbao sample

Am G F E7

This block contains the fourth staff of musical notation, titled 'El Cuarto De Tulla tumbao sample'. It shows a sequence of notes: G2, A2, B2, C3, B2, A2, G2, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2. The notes are grouped with a brace and a repeat sign. Chord symbols Am, G, F, and E7 are placed above the notes.

G/D C

This block contains the fifth staff of musical notation. It shows a sequence of notes: G2, A2, B2, C3, B2, A2, G2, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2. The notes are grouped with a brace and a repeat sign. Chord symbols G/D and C are placed above the notes.

Montuno – základní možnosti (piano, kytara aj. „harmonické“ n.)

"old" montuno (tres) (tonika dur) "old" montuno variace

This block shows two musical phrases on a single staff. The first phrase is labeled "old" montuno (tres) (tonika dur) and consists of a sequence of eighth and quarter notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The second phrase is labeled "old" montuno variace and consists of a sequence of eighth and quarter notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, with a slur over the first four notes.

"newer" montuno (piano) "kombinovaný" montuno (rozklady i tercie)

This block shows two musical phrases on a single staff. The first phrase is labeled "newer" montuno (piano) and consists of a sequence of eighth and quarter notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, with a slur over the first four notes. The second phrase is labeled "kombinovaný" montuno (rozklady i tercie) and consists of a sequence of eighth and quarter notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, with a slur over the first four notes.

C (tonika moll) C (tonika moll variace)

This block shows two musical phrases on a single staff. The first phrase is labeled C (tonika moll) and consists of a sequence of eighth and quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The second phrase is labeled C (tonika moll variace) and consists of a sequence of eighth and quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, with a slur over the first four notes.

Spoj II - V - I. Vždy začínáme na septimě druhého stupně!!

Dm G7 C

This block shows a II-V-I progression in D minor. The first phrase is labeled Dm G7 and consists of a sequence of eighth and quarter notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4. The second phrase is labeled C and consists of a sequence of eighth and quarter notes: D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4.

CHA CHA CHA

Cha cha cha: taneční hudba, vznikla z danzonu přijetím ostřejší synkopace, těsně po roce 1950. Různé taneční roky. Jako hudba je to danzon, s trochu modernější harmonií.

CHA CHA CHA ZAKLAD PIANO

Musical notation for the piano accompaniment of the Cha Cha Cha basic rhythm. It features a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a 4/4 time signature. The melody consists of a sequence of chords: F major, C major, F major, C major, F major, C major, F major, C major. The bass line consists of a steady eighth-note pattern: F, C, F, C, F, C, F, C. Handwritten 'x' marks are placed above the first four chords.

MOZNE OBCASNE VARIACE

Musical notation for a possible occasional variation of the piano accompaniment. It features a treble clef, a key signature of two flats, and a 4/4 time signature. The melody consists of a sequence of chords: F major, C major, F major, C major, F major, C major, F major, C major. The bass line consists of a steady eighth-note pattern: F, C, F, C, F, C, F, C. Handwritten 'x' marks are placed above the first four chords.

DALSI VARIACE

Musical notation for another variation of the piano accompaniment. It features a treble clef, a key signature of two flats, and a 4/4 time signature. The melody consists of a sequence of chords: F major, C major, F major, C major, F major, C major, F major, C major. The bass line consists of a steady eighth-note pattern: F, C, F, C, F, C, F, C. Handwritten 'x' marks are placed above the first four chords.

CHA CHA CHA BAS, MNOHO MOZNOSTI

Musical notation for the bass line of the Cha Cha Cha basic rhythm. It features a treble clef, a key signature of two flats, and a 4/4 time signature. The melody consists of a sequence of notes: F, C, F, C, F, C, F, C. Handwritten 'x' marks are placed above the first four notes.

Chachacha section

Am9

D13

Musical notation for the Chachacha section, showing Am9 and D13 chords. It features a treble clef, a key signature of two flats, and a 4/4 time signature. The melody consists of a sequence of chords: Am9, D13, Am9, D13, Am9, D13, Am9, D13. The bass line consists of a steady eighth-note pattern: F, C, F, C, F, C, F, C. Handwritten 'x' marks are placed above the first four chords.

DROBENI A CELKOVA HUSTOTA PODLE TEMPA A DYNAMIKY

Musical notation for the bass line of the Chachacha section. It features a treble clef, a key signature of two flats, and a 4/4 time signature. The melody consists of a sequence of notes: F, C, F, C, F, C, F, C. Handwritten 'x' marks are placed above the first four notes.

Oye como va

- Píseň napsal Tito Puente, 1963, zpopularizována Santanou (1970, album Abraxas), asi nejslavnější cha cha cha...

Oye como va mi ritmo
Bueno pa' gozar, mulata
Oye como va mi ritmo
Bueno pa' gozar mulata

Oye mulatita

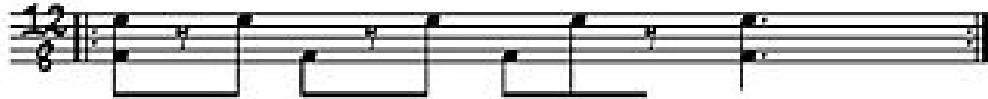
Oye como va mi ritmo
Bueno pa' gozar, mulata
Oye como va mi ritmo
Bueno pa' gozar mulata

SALSA

- Taneční hudba vzniklá v šedesátých letech vyloženě v NY, ovšem první kubánské kapely hrály v NY už ve třicátých letech. Zde v NY to prapůvodně znamenalo v podstatě jakoukoliv latin music. V padesátých letech: cuban/bigbandy, hrají mambo, nejslavnější asi Tito Puente orchestra – Palladium Ballroom.
- Salsa – šp. „omáčka“, tedy ve vaření: kombinace všeho možného...
- Přispění jazzové harmonie, díky tomu i v montuno mohou být jakoby celé voicings
- Vyloženě taneční/pop styl
- Může přejímat i prvky rock music aj.
- Textově podobná starým kubánským písním, hlavně láska...
- Často dechy (conjunto sections, sem to přivezli kubánci a portorikánci)
- Základ je stejný jako u ostatních stylů, tj. CLAVE, TUMBAO, MONTUNO.

Rhumba

- Druhá polovina 19. století na Kubě: Rhumba je označení pro „party“ music, postupně se vyvinuly tři hlavní styly: **Yambú, Columbia, Guaguancó**, všechny tyto hlavní styly mají svoje charakteristické kroky a zpěv. Cítění je často 4/4 kombinované i s 12/8. Improvizovaný zpěv. Tanec hodně vychází z africké tradice Abakuá. Často dvojdílná forma, kde první díl zpívá sólista (Cantó), druhý díl je principiálně call and response (Montuno).
- Yambú: jakoby pomalejší tempo, 3-2 son clave, ale i 12/8, nejstarší styl.
- Colombia: vyloženě 12/8.
- Guaguanco: někde mezi 12/8 a 4/4, kombinace, nejrychlejší, ale novější (umělé) skladby i pomalé. Vzniklo z yambú na počátku 20. stol., písňově vyloženě vyprávěcí styl.

Krátké charakteristiky některých afrokobánských stylů a termínů

Bolero: má jinou podobu ve Španělsku (kde vzniklo, zde je na 3/4), Francii atd. Na Kubě je to od konce 19. století jakoby balada, zpívaná, zároveň 2/4 pomalý tanec a styl.

Conjunto: označení „malé party“ afrocuban nebo v Mexiku, tedy běžná instrumentace. Kubě (cca od 40cátých let): zpěv, kytara, bas, bongo, maracas, trumpet. Mexické conjunto má vícero podob, tamnější nástroje a jsou to i různé místní hudební styly.

Danzon: Taneční a hudební styl, slow až medium tempo, vznikl zhruba v polovině 19. století z habaneiry, která se před tím vyvinula z countredance (dovezené tance z Evropy). Původně hodně dechů, na začátku 20. stol spíše smyčce (tzv. charanga orchestra). Ve dvacátém století přibývá synkopace a také prvky son a montunos. Modernizací vznikají pak chachacha a mambo.

Descarga: afrokubánský „jamsession“, tedy clave atd... plus improvizace.

Guaracha: styl doložený už v 18tém století, byl i součástí některých oper, je to rychlá komická píseň a zároveň tanec. Ve dvacátém století převzala conjunto instrumentaci, dodnes běžný styl. Běžná i v Porto Ricu, pravděpodobně ovlivnila i vývoj Rhumby.

Mambo: vzniklo na konci třicátých let, velkokapelový styl, modernější, částečně jazzová harmonie. Později i jako tanec.

Son, Son Cubano: Tento styl vznikl na východě Kuby, kde byly dováženi otroci hlavně národnosti Bantu (na rozdíl od otroků na západě, kde Yorubové). Vyloženě kombinace Španělsko+Afrika: lyrické texty (špaň styl) a africký rytmický základ, ovšem ne běžné clave (díky jinému původu). Call and Response, bonbo, maracas. Ze Španělské kytary zde vznikl tres. Teprve přispěním rhumby přijal son běžná clave, někdy kolem 1900. Ve dvacátém století i son převzal conjunto instrumentaci, plus piano aj. I son se pak dostal do Ameriky, je tedy jedním ze stylů, z nichž v NY pak vznikla salsa.

Ukázky, odkazy

3-2- clave ale 12/8: krásná „afrika“, ovšem na Kubě, takto mohla vypadat celá afrocuban music ještě v 19. století... <https://www.youtube.com/watch?v=nzqENCOz52I>

Buena Vista Social Club: dejte si ideálně celý film, jinak leccos na YT, spotify... např.

<https://www.youtube.com/watch?v=tGbRZ73NvIY>

<https://www.youtube.com/watch?v=dJsvpwAxbqk>

Nejslavnější pianista z těch „starých“ member of Buena Vista SC: Ruben Gonzáles:

<https://www.youtube.com/watch?v=0oWhz0G4-Tg>

Tres: <https://www.youtube.com/watch?v=r8F1pP0qV0c>

Taneční kroky a vazba na clave: https://www.youtube.com/watch?v=Ub0_J2TsXfY

<https://www.youtube.com/watch?v=KjRDpUPBTtw>

Rhumba: https://www.youtube.com/watch?v=07ShU_dmnf8 pak 12/8 colombia:

https://www.youtube.com/watch?v=_2sn_N9ljUA pak guaganc., i různé přechody:

<https://www.youtube.com/watch?v=G2oBze5bnt8>

Latin jazz: tady máte dva možná nejslavnější perkusisty: Tito Puente (timbales) a

Giovanni Hidalgo (konga): <https://www.youtube.com/watch?v=MpJMgfVOgRQ>

Rozhodně si dejte tohoto pána: Jesus Chucho Valdes/Irakere. Např:

<https://www.youtube.com/watch?v=N3jeNaZBMjg>

Sandovala asi znáte, např: <https://www.youtube.com/watch?v=h1E4BgaBi94>

Z modernějších pianistů: Michel Camilo, super je jeho bigband deska One More Once,

dejte si celou, např: <https://www.youtube.com/watch?v=w2TOMnwvsFk>

Ale hudebně mnohem dál je pak Gonzalos Rubalcaba. Třeba tohle jsem stáhnul do not,

kdo by si to chtěl zahrát :-)) <https://www.youtube.com/watch?v=4KpJyMoOdlk>

Zajímavé fusion Kuba/Brazil: <https://www.youtube.com/watch?v=i15DcXXct4w>